

เสียงวรรณยุกต์และไตรยางค์

วิชา 1151102 หลักภาษาไทย

บทที่ ๑

เสียงวรรณยุกต์

ระดับสูงต่ำของเสียงที่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

ความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ ทำให้คำที่มีเสียง
อื่นเหมือนกัน มีความหมายแตกต่างกัน

กันได้

— หลักภาษาไทย

เสียงวรรณยุกต์ไทย

4 รูป ข 5 เสียง

องค์ประกอบของวรรณยุกต์

4 รูป: ได้แก่ ไม้เอก (') ไม้โท (˘) ไม้ตรี (˝) และ ไม้จัตวา (ˆ)

5 เสียง: ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียง
จัตวา

ตัวอย่าง: เปลี่ยนเสียง เปลี่ยนความหมาย

ผา vs ผ้า

ผา (เสียงจัตวา): ภูเขาหิน

ผ้า (เสียงโท): เครื่องนุ่งห่ม

แม่ vs แม่

แม่ (เสียงโท): มารดา

แม่ (เสียงตรี): ถึงแม้ว่า, หากว่า

การผันเสียง 3 ระดับ

เอ[่]
เกี้ยว

เสียงเอก
(เกาะเกี้ยว, บ้อง
เกี้ยว)

เอ[๊]
เกี้ยว

เสียงโท
(เครื่องประดับศีรษะ,
จีบ)

เอ^อ
เกี้ยว

เสียงตรี
(ของกินชนิด
หนึ่ง)

บทที่ ๒

ไตรยางศ์ (อักษร ๓ หมู่)

ระบบการจัดหมวดหมู่อักษรไทย เพื่อการผัน
วรรณยุกต์

ไตรยางศ์ คืออะไร?

การแบ่งพยัญชนะไทย

ไตรยางศ์ หรือ อักษร 3 หมู่ คือระบบการจัดหมวดหมู่อักษรไทย (เฉพาะ
รูปพยัญชนะ) 44 ตัว ตามลักษณะพื้นเสียงและการผันวรรณยุกต์ เพื่อให้ง่าย
ต่อการจดจำและนำไปใช้งาน

อักษร ๓ หมู่ แบ่งเป็นกี่หมวด?

3

หมวดหมู่

1. อักษรสูง (มี 11 ตัว)
2. อักษรกลาง (มี 9 ตัว)
3. อักษรต่ำ (มี 24 ตัว)

อักษรกลาง (๓ ตัว)

ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

พยางค์เป็นเสียงสามัญ ผันได้ครบทั้ง 5
เสียง

หลักการจำ:

"ไก่ จิก เด็ก ตาย

(เด็ก ฎาย) บน ปาก โอง"

อักษรสูง (๑๑ ตัว)

ข ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

พยางค์เป็นเสียงจัตวา

หลักการจำ:

"ผี ฝาก ถุง ข้าว สาร

ให้ ฉั่น"

อักษรต่ำ (๒๔ ตัว)

อักษรต่ำเดี่ยว

มีทั้งหมด 10 ตัว

อักษรต่ำคู่

มีทั้งหมด 14 ตัว

พื้นเสียงสามัญ

อักษรต่ำทุกตัวมีพื้นเสียงสามัญ

อักษรต่ำเดียว (๑๐ ตัว)

ง ญ ณ น ม ย ร ล ว พ

ไม่มีเสียงคู่กับอักษรสูง

หลักการจำ:

"งู ไหฏ่ นอน อยู่
ณ ริม วด โม หี โลก"

อักษรตัวคู่ (๑๔ ตัว)

ค ต ข ซ ฌ ฑ ท ธ พ ฟ
ภ ฮ

มีเสียงคู่กับอักษรสูง (เช่น ค-ข, ซ-ฌ)

หลักการจำ:

"พ่อ ค้า ฟัน ทอง
ซื้อ ช้าง ฮ่อ"

บทที่ ๓

คำเป็น คำตาย

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผันเสียงวรรณยุกต์

ลักษณะของ "คำเป็น"

1. สระเสียงยาว

คำหรือพยางค์ที่ประสมด้วยสระเสียงยาวใน แม่ ก

กา (ไม่มีตัวสะกด)

เช่น หมู, เธอ, ปา, มา, ดี

2. ตัวสะกด "นมยวง"

ตัวสะกดในแม่ กง, กน, กม, เกย, เกอว

และสระ อำ ไอ โอ เอา

เช่น กลาง, วัน, ร่ม, รื้อ

ลักษณะของ "คำตาย"

1. สระเสียงสั้น

คำหรือพยางค์ที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นใน **แม่ ก**

กา (ยกเว้น อำ ไอ โอ เอา)

เช่น จะ, ลี, หี, ดู, เละ

2. ตัวสะกด "กบด"

คำหรือพยางค์ที่มีตัวสะกดใน

แม่ **กก, กด, กบ**

เช่น ยก, ทัพ, จับ, คีก

บทที่ ๕

การผันวรรณยุกต์

กฎการผันเสียงตามอักษร ๓ หมู่ และ คำเป็น-คำตาย

การผันวรรณยุกต์: อักษรกลาง

ชนิดคำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น (5 เสียง)	ปา	ป่า	ป๊า	ป้า	ป๋า
คำตาย (4 เสียง)	–	จะ	จะ	จะ	จะ

อักษรกลาง คำเป็น สามารถผันได้ครบ 5 เสียง รูปและเสียงตรงกัน!

การผันวรรณยุกต์: อักษรสูง

ชนิดคำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น (3 เสียง)	–	ผ่า	ผ่า	–	ผา
คำตาย (2 เสียง)	–	ปะ	ปะ	–	–

ข้อควรจำ: อักษรสูง มีพื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)

การผันวรรณยุกต์: อักษรต่ำ (คำเป็น)

ชนิดคำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรต่ำคู่ (3 เสียง)	คา	–	คำ	ค้ำ	–
อักษรต่ำเดี่ยว (3 เสียง)	ลา	–	ล่ำ	ล้า	–

ระวัง! อักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์ กับ เสียงวรรณยุกต์ จะไม่ตรงกัน (รูปเอก เสียงโท / รูปโท เสียงตรี)

การผันวรรณยุกต์: อักษรต่ำ (คำตาย)

ชนิดคำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
สระสั้น (3 เสียง)	–	–	คะ	คะ	คะ
สระยาว (3 เสียง)	–	–	โนต	โน้ต	โน้ต

อักษรต่ำ คำตาย ต้องแยกพิจารณา สระเสียงสั้น และ สระเสียงยาว

สรุปหลักการผัน: คำเป็น

❤️ **อักษรกลาง:** ผันได้ 5 เสียง ครอบคลุมเสียง (ผันเสียงสามัญ) รูปและเสียงตรงกัน

💙 **อักษรสูง:** ผันได้ 3 เสียง คือ เอก, โท, จัตวา (ผันเสียงเป็นเสียงจัตวา)

💚 **อักษรต่ำ:** ผันได้ 3 เสียง คือ สามัญ, โท, ตรี (ผันเสียงเป็นเสียงสามัญ) รูปวรรณยุกต์เอก จะเป็นเสียงโท, รูปโท จะเป็นเสียงตรี

การผันอักษรสูงและต่ำให้ครบ 5 เสียง ต้องใช้อักษรต่ำคู่มาช่วย (เช่น คา ข่า ข้ำ/ค่า ค้า ขา)

สรุปหลักการผัน: คำตาย

- ★ **อักษรกลาง:** ผันได้ 4 เสียง คือ เอก, โท, ตรี, จัตวา (ผันเสียงเป็นเสียงเอก)
- ★ **อักษรสูง:** ผันได้ 2 เสียง คือ เอก, โท (ผันเสียงเป็นเสียงเอก)
- ★ **อักษรต่ำ (สระสั้น):** ผันได้ 3 เสียง คือ โท, ตรี, จัตวา (ผันเสียงเป็นเสียงตรี)
- ★ **อักษรต่ำ (สระยาว):** ผันได้ 3 เสียง คือ โท, ตรี, จัตวา (ผันเสียงเป็นเสียงโท)

จบเนื้อหาแล้วจ้า!

อย่าลืมทบทวนเรื่อง "ไตรยางศ์" และ "คำเป็น คำตาย"
เพื่อให้ผ่านวรรณยุกต์ได้อย่างแม่นยำนะคะ 💕